

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

62. An lusor, qui iuravit non repetere pecunias lucratas in ludo prohibito, possit petere relaxationem huius iuramenti. Et notatur, si tantum liberaliter promittat se nunquam repetiturum, non posse ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

possunt hanc illi indulgentiam concedere Sæpè etiam ex liberalitate donantis hoc pronunciet: solet enim communiter is, cuius nomine alius lusit, donare partem lucri ludenti retributione gratuita, licet nihil in iactura debuisset participare: quare non est facile pactum illud vniuersaliter damnandum.

RESOL. LIX.

An si tantum perdis cum aliquo, quantum illi ob fraudes debetis restituere, & g. centum, possis debitum compensare, & liberari ab illa restitutione?

Et in corpore huius Resolutionis decisum inuenies, quomodo hoc intelligendum sit, si cum alio diuerso perdis, vel cum eodem in eodem ludo: & quid si in alia die cum eodem, & in eodem ludo. Ex p. 7. tr. 9. Ref. 51.

§. 1. **H**oc dubium pertractat Sanchez in *Opusc. 10. 1. lib. 1. cap. 8. dub. 20.* per multas conclusiones, quas de iure Cardinalis de Lugo de *iust. 10. 2. disp. 31. sect. 2. §. 2. n. 59.* Itaque cum ipso ego assero, certum esse si cum alio diuerso perdas; vel cum eodem, in eodem ludo, sed alia die, non liberari a restitutione faciendâ; quia hic ludus secundus est alius contractus diuersus in quo ille alius iuste lucratur; & vi cuius debes soluere nouum debitum: non ergo potest satisfieri vnica solutione duplici debito diuerso. Difficultas est, quando in eodem ludo perdis cum eodem id, quod per fraudem iniuste lucratus fueras. Armilla v. *Ludus, n. 7.* negat esse amplius obligationem restituendi, quia lucrum dicitur, quod in fine ludi reportatur, quod Sanchez dicit probabile, *dub. 19. n. 5.* & placere aliis viris doctis. Contrariû tamen verius est; vt fatetur idem Sanchez cum aliis. Ratio autem est; quia singulæ sortes, & commissiones sunt diuersi contractus independentes à precedentibus, in quibus denud vterque ludens subit nouum periculû; quare ille, cui iam debebas ex delicto restituere, acquirit nouum ius lucrandi; & per consequens acquirendi aliquid vltra id quod aliunde ei debebatur: alioquin postea posset solum perdere, & nihil lucrari, cum solum posset acquirere nouum titulum ad id, quod iam sibi debebatur. Confirmatur, quia si clam accepisses ab eo inter ludendum aliquam pecunie partem, quam postea ipse lucraretur, non liberareris ab obligatione restituendi ob furtum præcedens: ergo idem dicendum est in casu nostro; quod enim per fraudem abstulisti, furatus es, & debet restitui; nec potest vnica solutione duplici diuerso debito satisfieri. Quod autem dicitur lucrum esse solû, quod manet finito ludo, habet solû locum in filiofamilias, qui ex consensu patris censetur habere facultatem exponendi iterû ludo lucrû, donec omninò absoluatur.

RESOL. LX.

An qui in ludo latrunculorum, Italicè Discacchi promissit dare, vt vulgò dicitur Saccomatto compedina, possit lucrari si dederit cum pedite, Italicè cum Pedina, facta Regina? Ex p. 7. tr. 9. Ref. 49.

§. 1. **M**ulti cum Panormitano affirmant, si promissio fuit facta cum certo pedite, secus si generaliter. Sed contrarium est verius, quia licet si facta promissio cum certo pedite, tamen ex quo est Regina, & aliter ducatur Regina, quam pedes, promissio non verificatur. Et ita docet Alcozer *tr. de ludo, c. 20.* Bartholomæus à Sancto Fausto in *Speculo Confess. disp. 32. q. 32.* Sanchez in *Opusc. 10. 1. lib. 1. c. 8. dub. 12. n. 16.* vbi sic ait. Qui in latrunculorû ludo, Hispanè *juego del Aliebrez*, promissit se victurum, Hispanè *dar mare*, cum pedite latrunculo, Hispanè, *peon*, non adimplet promissionem

vincendo cum pedite latrunculo facto latrunculorum domina, Hispanè, *con peon hecho dama*, siue id promissit facere cum aliquo pedite latrunculo in genere, siue cum aliquo designato. Ratio est, quia victoria acquisita non est cum pedite, sed cum domina, & ita non potest lucrari. Ita Sanchez cui etiam adde Molfesum in *summ. tom. 2. tract. 12. c. 21. n. 47.*

RESOL. LXI.

An prohibitus ludere, si ludat continuè per noctem cum quinque, committat quinque peccata mortalia?

Ex quo inferitur Confessarium existentem in peccato mortali, & plures confessiones eodem tempore excipientem, vnum tantum peccatum committere. Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 45.

§. 1. **A**ffirmatiuum sententiam docet Castrus Paulus in *opere moral. to. 1. tr. 2. disp. 3. punct. 3. n. 7.* quia ad multipliciter peccatorum multiplicatur actio, neque vnà cum alia vnum efficiunt: quis enim dicit administrationem Sacramenti Petro factam vnum componere posse cum administratione facta Ioanni, & idem est de ludo, qualibet enim ex his actionibus omninò independentes est ab alia in esse peccati, & totam in suo genere malitiam completam habet, sicut habet fornicatio cum diuersis personis. Ita ille, factis quidem probabiliter.

2. Sed contrariam sententiam non minus probabilem esse puto, quam tueri Azorius *tom. 1. lib. 4. c. 4. in fin.* quem citat & sequitur Sancius in *selectis disput. 6. n. 1.* vbi probant, quod qui per totam noctem cum pluribus ludit, semel tantum lulisse videtur, quia licet illi actus numero sint distincti, in genere tamen moris pro vno actu habentur. Vnde Confessarium existentem in peccato mortali & plures confessiones eodem tempore excipientem vnicum tantum peccatum committere docuerunt Fagundes & Rodriguez, quos ego citauit in *3. p. tr. 4. resol. 67.*

3. Ex his ego præteritis diebus consului iuuenem, qui ex voto non poterat ludere, cum per diem continuè lulisset cum quatuor in ludo taxillarum, non quatuor, sed vnum peccatum mortale commisit.

RESOL. LXII.

An lusor, qui iurauit non repetere pecunias lucratas in ludo prohibito, possit petere relaxationem huius iuramenti?

Et notatur, si tantum liberaliter promittat se nunquam repetiturum, non posse petere.

Et quid, si solum iurauit soluere, non autem exclusit repetitionem? Ex part. 7. tr. 9. Ref. 26.

1. §. **N**egatiuè respondet Faustus in *Speculo Confess. disp. 31. q. 15. n. 2.* Rebellius *p. 2. lib. 12. q. 8.* Lel. *lib. 2. c. 26. dub. 4.* & Molina de *iust. 10. 2. tract. disp. 515. numer. 7.* putant enim iuramentum in nostro casu relaxari non posse sine consensu eius cui factum est, quia factum est in eius commodum absque vi, fraude, vel iniuria, ac proinde acquisitum est illi ius quo iniustus spoliari non potest. Lessius verò inquit relaxari non posse si solum iurauit soluere, non autem exclusit repetitionem, quia tale iuramentum non confirmat contractum, cum non excludat priuilegium legis, quo repetitio conceditur. Si autem iurauit soluere, & non repetere, vel saltem ea mens eius fuit, licet non expresserit, tenet relaxari non posse eo inuito cui præstitum est, nisi vis, aut fraus interuenerit: secus est de iuramento soluendi viaras, quod per iniuriam extortum est, & nullum

Nullum ius contulit usurario. Sotus etiam ait nisi magna esset bonorum iactura, non posse eum, qui legis beneficio renunciat, petere relaxationem vel dispensationem.

2. Sed affirmatiuam sententiam communiter tenent Doctores, & quod post solutionem possit repetere patet, quia qui iurat soluere, renunciat quidem actioni, quam habet non soluendi, sed non actioni, quam habet repetendi post solutionem, neque enim iurauit se non repetiturum, sed se soluturum.

3. Probatu verò id licite fieri, quia relaxatio hæc in nullius præiudicium est; iurans enim tunc tantum renetur ex virtute Religionis ratione iuramenti præcisæ. Nam iuxta probabiliorē sententiam, iuramentum cadens supra promissionem, aut contractum nullum, non facit contractum validum in materia iustitiæ, ac proinde is, cui factum est iuramentum, nullum acquiritur ius ad rem promissam.

4. Quod verò possit, etiam ante solutionem petere relaxationem iuramenti, etiam videtur probabile. Quia cum iuramentum illud sit de soluendo pretio, quod beneficio legis potuisset non soluere, & quod iudicis sententia, si de solutione confiteretur, est ad lucrantem; optime potest, qui iurauit, iuramenti relaxationem ante solutionem petere, neque hoc proprie censetur esse in præiudicium tertij; quia ob transgressionem legis expostus est lucrans huic expoliatio, præsertim quia cum is, qui iurauit, possit post impletum iuramentum repetere, quod soluit, illi non cenietur præiudicare, si per relaxationem iuramenti ab obligatione soluendi liberari procuret, atque hoc modo exilimo probari, ac defendi debere hanc opinionem.

5. Ad argumentum verò Molinæ de eo, qui curauit soluere viuras, non videtur facere ad rem nostram, quia, qui accepit viuras, non potest eas iuste retinere quippe qui non acquirit dominium, ac proinde nihil mirum, quod possit peti relaxatio iuramenti soluendi viuras; at in nostro casu, qui lucratus est potuisset iuste accipere, & retinere pretium solutum. Ergo, &c. Et idem hæc omnia docet Dicastillus de iust. lib. 2. tract. 18. disp. 3. dub. 3. n. 29. & sey. Salas tract. de Ludo, dub. 26. n. 8.

6. Notandum est etiam Sotum de iust. lib. 4. n. 5. a. 2. & Azorium p. 3. lib. 5. cap. 24. q. 7. docere, si liberaliter promittat se nunquam repetiturum; non posse repetere, quia cessit iuri suo, & lex, quæ dat repetitionem est facta in gratiam, & beneficium perdentium, licet autem vnicuique iuri, & facultati sibi concessa renunciare.

7. Oppositum tamen videtur verius: nam si solum renunciat simpliciter verbo absque iuramento, se non vitium beneficio legis concedentis ei repetitionem, tunc in conscientia poterit repetere, vel retinere sibi pecuniam amissam, simplex enim cessio non priuat hominem iure, quod lex ei tribuit in fauorē Reipublicæ; alioquin facillimè omnis vis legis redderetur inanis, & frustratoria, vt docet Rebelle. p. 2. de oblig. lib. 12. q. 2.

RESOL. LXIII.

An qui vult non ludere, possit adhibere ludere ludo honesto? Idem est dicendum de iuramento.

Et quid si iuramentum sit de non ludendo cum certa, & determinata persona, vel in domo certa, vel determinato ludo, an dictum votum obliget? Ex p. 7. tr. 9. Res. 56.

§. 1. Respondet Nauarr. lib. 7. conf. tit. de voto, conf. 16. votum de non ludendo idem est de iuramento quatenus includit ludum honestum, qui opus virtutis est non obligare, quia est contra bonos mores. Quod verissimum est. Ratio assertionis constat, eamque expresse tradit Aristoteles 2. Ethicorum, c. 7. & 4. Ethic. c. 8. ubi ait: quod sicut ludo excedere vitium est, ita & in eo deficere est vitiosum, moderatè autem eo uti est vitium.

Tom. V. l.

tus, ibique appellat duros & agrestes eos, qui nec ridiculum aliquid dicunt, nec aliorum moderatos ludos recipiunt. Et ita etiam docet Dicastillus de iust. lib. 2. tract. 8. disp. 1. dub. 2. n. 3. Dico igitur, votum non ludendi intelligi de ludo illicito, non verò de licito, qui recreationis gratia suscipitur, nisi aliter coniciatur de iurantis, aut vouentis intentione. Ratio est, tum quia hæc videtur esse benigna intentio iurantis, aut vouentis: tum quia iuramentum est restringendum, vt quantum fieri potest minus obliget, nam ubi agitur de obligatione contrahenda, stricta interpretatio facienda est, c. de iureiur. in 6. & l. quidquid adstringenda, ff. de verb. oblig.

2. Dixi, nisi aliter constet de iurantis, aut vouentis intentione, nam si constet iurantem, aut vouentem se voluisse obligare ad abstinendum à ludo licito, tenebitur ex vi iuramenti & voti abstinere: nam quamuis ludus honestus causa recreationis suscipitur, sit actus virtutis Eutrapeliæ, nihilominus eius ommissio est materia voti, & iuramenti, vt patet à simili de matrimonio, quod quamuis licite contrahatur, eius tamen ommissio est peccator, & melior, consequenter validum est votum & iuramentum de non habendo, vt pote factum de meliori bono. Et ita docet Sanchez in sum. tom. 1. lib. 3. c. 18. n. 2. c. 2.

3. Et idem Caspensis in Curs. Theol. tom. 2. tract. 18. disp. 8. sect. 3. n. 26. sic ait: Oblervia eum, qui fecit iuramentum, vel votum absolute, de non ludendo amplius, obligari ad abstinendum à ludo, etiam modicæ quantitatatis, si id expressit, vel saltem intendit: quia quamuis prædictus ludus sit actus virtutis, votum tamen vel iuramentum emissum de abstinendo ab eo, est validum; cum sit de potiori bono: sicut votum de abstinendo à matrimonio validum est, licet matrimonium sit res bona & Sacramentum: si autem finis iurantis sit vitare iacturam, & prodigalitatē pecuniæ; tunc ex quantitate pecuniæ ludo expositæ, iudicanda est culpa ludi, an sit venialis, aut mortalis; si denique iuramentum sit de non ludendo cum certa & determinata persona, vel in domo certa, vel determinato ludo, hæc iuramenta non obligant cum sint de re indifferenti, nisi ex tali ludo, vel cum tali persona, aut in tali loco, aliqua occasio peccati, vel amissionis maioris summæ pecuniæ, timeatur: tunc enim materia talium iuramentorum, iam non manet indifferentis. Ita Caspensis.

Sup. hoc in Res. 65. §. vii.

RESOL. LXIV.

An qui vult non ludere, possit ludere per alios tradendo eis nummos, & colludentes aspicere?

Et an hic sit perivurus si nomine alieno ludat?

Et an qui vult, vel iuravit non ludere, possit sponsones facere in ludo, quod vulgò dicitur Attraversar en el juego? Ex p. 7. tract. 9. Res. 57.

§. 1. Respondet affirmatiuè dum tamen non constet de contraria intentione, quia etsi finis voti aut iuramenti, sæpè in hoc euentu inueniatur, sæpè enim similem temporis iacturam facit assistens ludo, & sæpè similem pecuniarum propriarum iacturam, dum alter nomine ipsius ludit, oriunturque eadem discordiæ, at non sufficit eundem finem concurrere, nisi res gesta comprehendatur verè, & propriè sub materia promissa. At hic non verè dicitur ludere, ac proinde hæc traditio nummorum, vt alter nomine tradentis ludat, non comprehenditur sub materia per iuramentum, aut votum interdicta. Quare non placet, quod dicit Fulgosius, & Arimino, quos refert, & sequitur Saffedo in addit. ad practicam Bernardi Diaz c. 70. sine. dicens, hunc fore periurium, si nomine alieno ludat.

Sup. hoc in Res. seq. §. 1. ad lia. 7.

Sup. content. in hoc vers. ibidem, in princ. & in §. 2.

2. Hinc deducitur, iurantem non ludere, posse sponsones in ludo facere. Quod vulgò dicitur, Attraversar en el juego.

Sup. hoc ibidem, §. 1. ad lia. 6.

Z 3